

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Remiss av Naturvårdsverkets rapport Minskad förbrukning av plastbärkassar samt separat promemoria med förslag på bemyndigande i miljöbalken m.m.

M2016/01154/Ke

Bakgrund

EU beslutade år 2015 att alla medlemsstater ska reducera förbrukningen av tunna plastbärkassar för att minska nedskräpning och ett ineffektivt utnyttjande av resurser. Nedskräpning av plastbärkassar leder till förorening av miljön. Naturvårdsverket lämnar i rapporten förslag på hur en högsta genomsnittlig förbrukning på 40 tunna plastbärkassar per person och år kan nås senast år 2025

Kravet på att inte tillhandahålla plastbärkassar gratis riktas mot producenterna¹. Naturvårdsverket föreslår att ett lägsta pris om 5 kronor inklusive mervärdesskatt införs för plastbärkassar. Syftet är att åstadkomma en kraftig minskning i förbrukningen av plastbärkassar (minst 50 procent) och att konsumenter i mycket större utsträckning återanvänder bärkassar eller använder egen väska för transport av varor. Naturvårdsverket konstaterar att det är mycket svårt att fastställa ett "rätt pris" som ger de beteendeförändringar som krävs. Lägsta priset ska därför föreskrivas i förordning och inte i lag för att möjliggöra för regeringen att justera lägsta priset vid behov. Naturvårdsverkets förslag innebär att de nya kraven på plastbärkassar ska uppfyllas genom ett utökat producentansvar genom ändringar i förpackningsförordningen.

Konkurrensverkets synpunkter

Konkurrensverket bedömer inte om ett pris är rimligt, utan kan bara liksom Naturvårdsverket konstatera att i dagligvarubutikerna där kunden betalar omkring 2 kr för bärkassen så är vinstmarginalen för plastbärkassar cirka 300 procent för butiken. Även med ett uppnått mål om halverad försäljning av plastbärkassar kommer intäkterna med det reglerade lägsta priset om 5 kronor att

¹ Med producent avses den aktör som tillhandahåller plastbärkassar till konsumenten eller andra typer av användare, som dessa ska frakta varor i, t.ex. butiker.

vara betydande för butikerna. Det är för Konkurrensverket oklart varför intäkterna av ett reglerat lägsta pris ska tillfalla butikerna och på så vis tvärtemot sitt syfte minska handelns ekonomiska incitament att begränsa försäljningen av plastbärkassar. Förslaget om en prisreglering avseende plastbärkassar torde också ge butiker påtagliga incitament att även höja priset på bärkassar av andra material, exempelvis pappersbärkassar, upp emot den reglerade nivån. Förslaget om ett lägsta pris på 5 kronor kan därför komma att medföra en avsevärd kostnadshöjning för konsumenterna och en motsvarande – omotiverad – vinst för handeln. Konkurrensverket vill understryka att det sannolikt saknas legala förutsättningar att ifrågasätta sådant beteende av enskilda butiker med stöd av Konkurrenslagen.

Åtgärder som driver på strukturomvandlingen till fördel för miljövänligare produkter kan vara motiverade. Stor restriktivitet bör dock prägla överväganden kring reglering av priser på konkurrensutsatta marknader och särskilt prisreglering som baseras på ett visst materialslag, tekniska särdrag eller liknande. Konkurrensverket anser sammantaget att förslaget om reglering av ett lägsta pris för enbart plastbärkassar är otillräckligt motiverat med hänsyn till dess snedvridande inverknings på konkurrensen mellan bärkassar av olika material och den betydande kostnad förslaget kan antas medföra för svenska konsumenterna. Konkurrensverket avstyrker därför förslaget om ett reglerat lägsta pris om 5 kronor för plastbärkassar.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga Ann-Britt Bern.

Dan Sjöblom

Ann-Britt Bern